

Laps vajab turvalist ümbrust

SXC.HU

Nii kodus kui maal vanaema juures tuleks jälgida, et keskkond lapse ümber oleks ohutu.

Suurem osa õnnetusi juhtub lastega just kodus ja selle ümbruses. Laps ise ei oska paraku ohuolukordi hinnata, seepärast on õnnetuste vältimisel suur roll lapsevanematel, kes peaksid tähelepanu pöörama koduste tingimuste ohutumaks muutmiseks.

Selles artiklis räägin lähemalt imikute ja väikelaste vigastuste vältimisest. Kuni kolme eluaastani areneb laps hüppelise kiirusega ja tema käitumine on ettearvamatu.

■ **Ära jäta imikut üksi mähkimislauale.** Sama kehtib ka diivani ja vanemate voodi kohta. Just täna võib olla see päev, kui laps teeb oma esimese pööramise. Ka magamisase peab olema kukkumiskindel! Võrevoodi puhul ei tohi pulkade kaugus olla üle 10 cm, vastasel juhul võib lapse keha pulkade vahelt välja mahtuda või laps lihtsalt peadpidi kinni jääda.

Ohutu pole last ka üksi söögitooli jätta. Erilist ettevaatust nõuavad väikelapsed, kes tahavad ise tooli ja toolist maha ronida.

Koduste kukkumiste vältimiseks peaks lisaks paigaldama akendele avamise piirajad, treppidele väravad – nii ülakuu alaossa – ja ustele piirajad, mis takistavad uste täieliku sulgumist ja sõrmede ukse vahele jätmist. Piiraja asemel võib kasutada ka üle ukse visatud käterätti vmt paksemast materjalist riidetükki, mis ei lase uksele kinni vajuda.

■ **Kui laps on süles, siis kohvitass lauale.** Sagedasemaid raske nahapõletuse põhjusi imikutel ja väikelastel on ootamatu siputamise või haaramisega lapsevanema käest näkku ja rinnale paisatud kuum jook. Ka laualt peaks tuline toit-jook lapse haardeulatusest välja jääma.

Ettevaatust ka pliidi ja kuuma ahjuga! Harvad ei ole juhud, kui juba roomav või kõndiv laps läheb ahjuust käega patsutama. Võimalusel võiks majapidamises eelistada sellist pliiti, mis juba algselt on turvaliseks konstrueeritud. Et see aga alati võimalik pole, tuleb kasutada kaitseplaati, mille saab pliidi või ahju ette asetada.

Küdeva aju või kamina, aga ka lõkke, nt jaanitule juurde on lubamatu väikest last üksi jätta. Lisaks põletusohule pole välistatud ka see, et laps võib midagi kergestisüttivat tulle visata, põhjustades nii tulekahju.

Vältimaks kuumast kraaniveest tingitud põletust, fikseerige veesegisti kindlasse asendisse, nii et vannitoa kraanivesi ei ületaks 40 ja köögivesi 55 kraadi. Last vannitades kraadige vesi alati üle, sest käega katsudes võib temperatuuri hindamine ekslikuks osutada. Lapse nahk on täiskasvanute omast tundlikum.

■ **Pistikupesadele lastekindlad kaitsmed.** Väikelastele meeldivad väga pistikupesad. Kui sõrm sisse ei mahu, võib laps üles näidata erakordset leidlikkust ja leida lähiümbrusest midagi sellist, mis selle ülesande edukalt täidab. Tulemus võib olla elunõudev. Lahtised pistikupesad tuleks see-

ga katta selleks ette nähtud plastkatetega, blokeerima peab ka pikendusjuhtmete pesad.

Tähelepanu nõuavad mitmesugused elektri abil töötavad seadmed. Lisaks elektrilöögi ohule võib laps ka näiteks raske triikraua või veekeedukannu endale peale tõmata.

■ **Ravimid jäägu kappi luku taha.** Värvilised kapslid-tabletid on lapsele vägagi ahvatlevad ja pikalt mõtlemata võib ta ära süüa nii vanaema südamerohud kui purgitäie vitamiine. Ravimid peavad olema kindlalt luku taga.

Täielik eraldatus kehtib ka kodukemikaalidele, olgu need siis putukatõrje-, pesu- või isegi kosmeetikavahendid. Ka potilillede ja muude taimede lehed võivad olla suhu panemisel mürgised.

■ **Last koduloomaga omapäi jätta ei tohi.** Olgu oma või võõras – kassi ega koeraga last üksi jätta ei tohi. Loomaomanike meelislauset “Aga ta pole veel kedagi hammustanud!” ei saa tõsiselt võtta. Liiatigi armastavad väikelapsed koera-kassi karvadest ja sabast sikutada, mis võib esile kutsuda ka kõige leebema looma rünnaku. On esinenud juhtumeid, kui pealtnäha ohutu kass on rünnanud magava lapse kõrisõlme, põhjustades nii lapse surma.

■ **Mänguväljakud korda.** Soojade ilmade saabudes on väikelaste meelispaigaks hoovides asuvad kiiged-mänguplatsid. Koht, kus laps võib kiikumise või ronimise käigus kukkuda, peaks olema 40 cm paksuselt kaetud pehmen-dava materjaliga.

Väikelast võib hakata harjutama rattasõiduga, kuid selleks peavad olema täidetud ohutusnõuded: lisaks ohutule kaugusele sõiduteest peab lapsele soetama kiivri, paha ei tee ka lipuvarde kinnitamine rattale, et laps oleks kaugelt nähtav.

Tähelepanu ka isad-emad, kes te koduhoovis autoga manööverdate! Väikelaps on veel nii pisike, et autopeeglitest ning -akendest te teda märgata ei pruugi. Veenduge enne autoga sõitma hakkamist, et laps pole auto lähiümbruses.

Tekkinud vigastustes ei saa me süüdistada imikut või väikelast. Kõiki ohuolukordi on küll võimatu ette näha, ent enamik õnnetusi on välditavad.

EVELIN JÕEMÄGI

perearst-resident

Artiklis on abimaterjalina kasutatud brošüüri: A.-T. Kaasik, “Imikute ja väikelaste vigastuste vältimine”

Pistikupesa kaitsmed takistavad lapsel asjade toppimise stepsliaukudesse.